

..covní poměr osob, pro něž tímto císařským nařízením zřizují se komise pro stížnosti, rozvázan býti může za podmínek v tomto zákoně stanovených jen bez ujmy jejich dále snad ze zákona o válečných úkonech sahajícího závazku. Tím nechtěl tedy zákon stanovit žádného obmezení předpisů svých jen na dělníky, kteří přidrženi býti mohou k osobním službám pro válečné účely, nýbrž vysloviti, že pro t y t o zůstává v platnosti dále sahající závazek ze zákona o válečných úkonech. Tomu nejen neodporuje, nýbrž plně s tím souhlasí výnos ministerstva vojenství, na který dovolání poukazuje, že ženštiny v závodech pod válečným dohledem nepodléhají vojenské disciplinární trestní moci, poněvadž vůbec nejsou podřízeny ustanovením zákona o vojenských úkonech. Vždyť takto ustanovuje zřejmé prováděcí nařízení ministerské ze dne 19. března 1917 č. 123 ř. z. k § 5 v posledním odstavci (pátém). Nařízením Národního výboru československého ze dne 29. října 1918 č. 12 sb. z. a nař. státu československého byly nejen veškeré závody, jež dosud byly podřízeny zákonu o válečných úkonech, povolány do služeb československého státu, nýbrž bylo dále stanoveno, že stížnostní komise zřízené císař. nař. ze dne 16. března 1917 č. 122 ř. z. pro urovnání pracovních a mzdových poměrů rozhodují v dosavadní své působnosti věcné i místní. Když tedy, jak zjištěno, stížnostní komise k rozvázaní pracovního poměru žalobkynina nesvolila a žalobkyně nedomohla se oproti tomu soudního nálezu, že tu příčina k rozvázaní poměru toho jest, pak není oprávněna dožadovati se vydání pracovní knížky, jelikož žalovaná její zaměstnavatelka k vydání tomu jest dle § 80 lit. c živn. ř. povinna jen po ř á d ě m rozvázaní pracovního poměru. Zamítl-li tedy odvolací soud její žalobní žádání, správně věc po právní stránce posoudil, takže dovolání nebylo lze přiznati úspěchu.

Čís. 3.

Ustanovení § 7 odst. 2 č. 5 nař. z 20. ledna 1918 č. 21 ř. z. může se pronajímatel jen tehdy dovolávati s úspěchem, potřebuje-li sám nutně celého předmětu nájmu, nikoli však i tehdy, potřebuje-li jen poměrně nepatrné jeho části, leda že by ve případě tomto nebyl s to, svou nutnou potřebu jinak ukojiti.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1919, Rv I 13/18.)

Aby zabezpečil přístřeší své v požehnaném stavu se nacházející manželce, koupil žalobce, který sám konal v Uhrách službu vojenskou, v jistém českém městě v době, kdy nařízení ze dne 20. ledna 1918 č. 21 ř. z. k ochraně nájemníků nabylo již účinnosti, dům, a vypověděv v něm žalovaným byt sestávající ze tří pokojů, kuchyně a příslušenství, ujednal se svou švakrovou, že tato byt ten najme a že jeden z pokojů přenechá jeho ženě s právem spoluužívání kuchyně. Jako důvod výpovědi uvedl, že potřebuje bytu toho nutně sám pro vlastní potřebu. Proti výpovědi této podali žalovaní námitky. — P r v ý s o u d (okresní soud v Mostě) vyřkl, že výpověď jest účinnou a že žalovaní jsou povinni, předmět nájmu žalobci po uplynutí výpovědní lhůty odevzdati. V důvodech rozsudku uvedl: K opodstatnění své výpovědi musí žalobce dle § 7 č. 5 nyní platného nařízení k ochraně nájemníků dokázati, že potřebuje předmětu nájmu nutně sám a že by utrpěl značnou újmu, kdyby nájemní smlouva byla zachována

v platnosti, a mimo to, že ujma ta by byla nepoměrně větší než ujma, která vznikne žalovaným ze zrušení smlouvy nájemní. Na základě zjištěného děje skutkového dlužno žalobci přisvědčiti, tvrdí-li, že potřebuje vypovězeného bytu nutně sám pro vlastní účely. Lze sice za poměrů daných namítnouti, že potřebuje bytu toho především pro svou švakrovou. Tím, že uvolní byt pro tuto, poskytne však zároveň i manželce své možnost, nalézt v jeho domě byt. Poněvadž pak může, slouže toho času na vojně, domáhati se zajisté práva, zříditi si domácnost ve vlastním domě, nutno také usouditi, že může i oklikou pomocí své švakrové zabezpečiti si toho času ve svém domě byt pro sebe, pokud se týče pro svou rodinu. Kdyby se toto stanovisko neuznalo za správné, vedlo by to k důsledku, že by žalobce nebyl s to, zajistiti si jinak ve svém domě byt pro rodinu, než tím, že se tam i sám ubytuje. To nemůže však býti úmyslem platného nařízení k ochraně nájemníků a vedlo by ve případě našem k tomu, že by žalobce přes to, že jest vlastníkem domu, musil pro svou rodinu za drahý peníz najímati v cizím domě byt. Dlužno ještě uvážiti otázku, zda by se žalobcova manželka nemohla po případě uskrovniti v některém z menších bytů, které jsou vskutku v jeho domě, když se domáhá prozatím jen jedné světnice po případě s kuchyní. Po této stránce sluší poznamenati, že by příslušné poměry u jiného nájemce žalobcova domu byly v podstatě tytéž, jako jsou u žalovaných, kdyžtž tito nemohou uplatniti zvláštních okolností, které by při výpovědi způsobily škodu speciálně jim. Žalovaní odkazují pouze všeobecně k tomu, že lze teď těžko nalézt byt a že by nesli nyní těžce náklady na přesídlení. Totéž platí však i pro ostatní obyvatele domu, takže nutno žalobci ponechati na vůli, kterým nájemníkům svého domu chce dáti výpověď, aby tam dostal byt pro vlastní účely. Žalobce prokázal i ostatní ku platné výpovědi nutné zákonité podmínky, totiž, že by mu vzešla značná ujma, kdyby nájemní smlouva byla ponechána v platnosti, a že by ujma tato byla větší nežli ujma, jež by vzešla z výpovědi žalovaným. Neboť, kdyby žalobce nemohl, jak to zamýšlí, ubytovati svou ženu společně se svou švakrovou a kdyby byl nucen umístiti ji u cizích lidí neb po případě za příčinou slehnutí a později v nějakém ústavě, utrpěl by tím nepochybně značnou ujmu. Poněvadž pak žalovaní, jak bylo již uvedeno, zvláštní škody, kterou by utrpěli, ani netvrdili a škoda ta může, jak jest zřejmo, záležeti pouze v nákladech na přesídlení, nemůže býti pochybnosti ani o tom, že by ujma vzešlá jim z výpovědi byla nepoměrně menší nežli ujma žalobcova, kdyby týž byl nucen ubytovati svou ženu u cizích lidí neb dokonce v nějakém ústavu. Jelikož jest tedy výpovědní důvod uplatněný vůči žalovaným dostatečně důležitým po rozumu platného nařízení k ochraně nájemníků, slušelo výpověď žalobcovu zachovati v platnosti. — O d v o l a c í s o u d (krajský soud v Mostě) změnil tento rozsudek a zrušil výpověď. Z d ů v o d ů: Kdyby šlo o předmět pozůstávající z menšího bytu, byla by snad dána podmínka, že žalobce potřebuje předmětu nájmu nutně pro sebe sama. Jelikož jest však zjištěno, že týž potřebuje nájemního objektu, o nějž tu jde, především pro svou švakrovou, není již této první podmínce vyhověno. Stejně není také podán důkaz, že by žalobce utrpěl značnou ujmu, kdyby nájemní smlouva byla zachována v platnosti, a že by ujma tato byla nepoměrně větší než ujma, která vznikne žalovaným ze zrušení smlouvy nájemní. Jest sice správné, že za dnešních poměrů nalezne pronajímatel těžko byt a že jest nucen na-

jati ho za drahý peníz v cizím domě. Totéž platí však i o nájemci. Náklad na přesídlení, jež musí nésti nájemce, není jedinou ujmu, na níž tu dlužno vzít zřetel; zejména sluší uvážiti, že všechny obavy, s nimiž je spojeno zrušení smlouvy pro nájemce, tíží v případě, že nájemní smlouva zůstane v platnosti, i pronajimatele a naopak, takže nelze ani na jedné ani na druhé straně mluvit o nepoměrně větší ujmě.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalobcovu.

Důvody:

Ustanovení § 7 odst. 2 č. 5 nařízení ze dne 20. ledna 1918 č. 21 ř. z. k ochraně nájemníků, jednající o přípustnosti výpovědi z důležitých důvodů, slušno jako výjimečné ustanovení vykládati způsobem obmezujícím. Podle toho jest pokládati za důležitý důvod k výpovědi jen, když pronajimatel potřebuje sám nutně celého předmětu nájmu, nikoli však i tehdy, potřebuje-li jen poměrně nepatrné jeho části. V posléz uvedeném případě bylo by lze pronajimateli přiznati oprávnění k výpovědi zajisté jen tehdy, kdyby nemohl jiným způsobem uspokojiti svou nutnou potřebu. V daném případě jest zjištěno, že bylo se žalobcem ujednáno, že bude žalovaným dána výpověď z bytu v jeho domě, aby jeho švakrová, pokud se týče její manžel byt tam najali, a že manželka žalobcova u nich obdrží pokoj a bude spolupoužívatí kuchyně. Z toho plyne, jak právem uvádí odvolací soud, že žalobce nepotřebuje nutně celého bytu žalovanými najatého pro sebe, pokud se týče pro svou rodinu. Náhled prvního soudu a žalobcův, že tento oklikou, pomocí své švakrové může sobě, pokud se týče své rodině, zajistiti ve svém domě byt, jeví se neodůvodněným, poněvadž zde právě není předpokladu citovaného § 7 odst. 2 č. 5, že totiž žalobce sám nutně celého bytu potřebuje, ostatně by mohl nastati i případ, že žalobcova švakrová neb její manžel, najmou-li byt, manželce žalobcově vůbec žádný pokoj nepřenechají. Žalobce v řízení před první stolicí vůbec netvrdil a nenabídl důkazu o tom, že by jiným způsobem nemohl pro manželku a dítě dosíci používání nějakého pokoje v místě, nepodař totiž důkazu, náležejícího mu dle § 7 odst. 3 cit. nařízení, že jest zde důležitý důvod k výpovědi a že mu ze zachování nájemní smlouvy v platnosti vzejde nepoměrně větší ujma než žalovaným z výpovědi. Otázky, zda by žalobce mohl ve svém domě dáti výpověď z menšího bytu, nelze rozebírat, ježto jest pro tento spor nerozhodnou. Nové vývody dovolání, že manželka a dítě žalobcovo mají u jeho švakrové dojíti potřebné péče a že by žalobce byl nyní po svém návratu z válečné služby nucen žalovaným dáti opět výpověď, nemohou podle §§ 482, 513 c. ř. s. dojíti povšimnutí. Bylo proto zamítnouti neodůvodněné dovolání s poukazem na v podstatě případné odůvodnění rozsudku soudu odvolacího.

Čís. 4.

Záznam práva zástavního dle § 38 lit. c knih. zák. povolití dlužno na pouhou žádost úřadů berních; v žádosti té však uvéstí jest alespoň, proti komu se za záznam žádá a proti komu byl vydán platební rozkaz, na nějž se žádost odvolává.